

Stödregelenheten

Konsekvensutredning med anledning av ändring av ansökansföreskriften för jordbrukarstöd

Bakgrund

Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:2) om ansökan om jordbrukarstöd innehåller samlade gemensamma bestämmelser främst för hur jordbrukare ansöker om stöd. Ansökansföreskriften gäller i dagsläget för följande stöd.

- Gårdsstöd
- Förgröningsstöd
- Stöd till unga jordbrukare
- Nötkreatursstöd
- Miljöersättning för betesmarker och slåtterängar, restaurering av betesmarker och slåtterängar, fäbodan, skötsel av våtmarker och dammar, vallodling, minskat kväveläckage, skydds-zoner och hotade husdjursraser
- Ersättningar för ekologisk produktion och för omställning till ekologisk produktion
- Kompensationsstöd
- Nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige för smågrisproduktion, getter, potatis, bär och grönsaker
- Djurvälståndersättning för extra djuromsorg för får, extra djuromsorg för suggor och utökad klövhälsövård för mjölkkor

I ansökansföreskriften finns det bland annat grundläggande krav för ansökan, viktiga tidpunkter, hur ansökan om utbetalning och åtagande för miljöersättningar görs, vilka uppgifter som ska lämnas senast sista ansökningsdag samt regler för överlåtelser. En stor del av reglerna för ansökanprocessen finns redan i EU-regelverket.

Den ändring av ansökansföreskriften som nu föreslås berör främst sista ansökningsdatum, överlåtelser och diverse mindre justeringar, ändringar och tillägg. Många av de ändringar som föreslås är redaktionella och saknar betydelse för jordbrukarna.

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Målet med föreskriften är att det ska finnas tydliga regler för hur man söker de stöd och ersättningar som omfattas av föreskriften, så att handläggningen och stödansökan blir så enhetlig och förutsägbar som möjligt. Vi gör därför diverse ändringar, tillägg och förtydliganden för att möjliggöra detta.

2 § 1 p. – stödformer

Ändringen är av redaktionellt slag. Stödet heter unga jordbrukare och det bör därför stå unga jordbrukare och inte unga lantbrukare i föreskriften.

5 § – grundläggande krav

I 4 § anges att ändringar och kompletteringar av en SAM-ansökan ska göras elektroniskt i de fall den elektroniska möjligheten finns i SAM Internet, det går t.ex. inte att bifoga bilagor i SAM Internet. Möjligheten att ändra och komplettera på papper har därmed försvunnit helt, bortsett från vissa särskilda stöd som omnämns i 5 § i

föreskriften. Det har dock visat sig att vissa jordbrukare föredrar att skicka in ändringar och kompletteringar på papper då en del ändringar kan upplevas som enklare att göra på papper. Det har även framkommit önskemål från länsstyrelserna att få ha kvar möjligheten att ändra och komplettera på papper då det ser ut att det finns ett fåtal jordbrukare som har det behovet. Med anledning av detta görs en ändring i 5 § för att det ska bli möjligt att ändra och komplettera på papper.

Paragrafen har även ändrats så att årtalet på blanketterna som nämns i föreskriften justerats från 2017 till 2018.

6 § – undantag

Paragrafen förtydligas men innebär ingen faktisk ändring gentemot tidigare skrivning.

7 § – sista ansökningsdag

Vilken sista ansökningsdag som ska gälla bestäms inför varje nytt stödår och därför måste föreskriften uppdateras med ett nytt datum.

Inför varje stödår utreder Jordbruksverket vilket datum som är lämpligast som sista ansökningsdag för det kommande stödåret. Utredningen tar hänsyn till vilka krav som ställs från kommissionen, regeringen, länsstyrelsen och Näringsdepartementet för att säkerställa en korrekt utbetalning av stöd. Jordbruksverket har kommit fram till att sista ansökningsdag 2018 bör vara den 12 april.

Den övergripande effekten av datumet är att uppnå utbetalningar som

- är korrekta
- kan göras i tid till en nöjd kund och
- är följden av effektiv hantering både på Jordbruksverket och på länsstyrelserna.

8 § – sista ändringsdag

En hänvisning till förordningen läggs till.

9 § – ansökan om gårdsstöd och kompensationsstöd i SAM Internet

Ändringen i punkt 6 är av redaktionellt slag. I kompensationsstödet används begreppet "jordbruk av typ 1 eller 2" och inte "grovfodergrödor typ 1 eller 2.

Punkt 7 är tillagd och krävs som en följd av att EU har öppnat upp regelverket för att jordbrukare ska kunna så in industrihampan som fånggröda under året. I artikel 17.7 i förordning (EU) 2014/809 framgår det att medlemsländerna ska föreskriva ett datum för där de officiella märkena på utsädesförpackningarna ska lämnas in till myndigheten. Datumet får inte vara senare än 1 september. Vi föreslår att datumet blir den 31 juli eftersom jordbrukarna bör ha köpt in sitt utsäde då och för att länsstyrelsen ska hinna handlägga ärenden innan en eventuell fältkontroll av hampan.

10 § – uppgifter som ska lämnas sista ansökningsdag

Vi föreslår ett förtydligande så att det framgår att det räcker att jordbrukaren har lämnat sin anmälan till kontrollorganet. Det blir även en ökad tydlighet mot stödmottagaren eftersom samma begrepp används i 11 kap. i SJVFS (2015:25) 2016:33.

Dessutom justeras datumet i sista stycket i paragrafen så att det stämmer för stödår 2018.

10 a och 10 b §§ – rubriker

Ändringarna är av redaktionellt slag och innebär ett förtydligande.

10 c § – om vad som gäller för jordbrukare med ännu ej beslutade åtaganden

Vi föreslår att det införs en paragraf 10 c. Paragraf 10 c behövs för de jordbrukare som ansökte om ett åtagande 2015, 2016 och 2017 som vid utgången av ansökansperioden 2018 ännu inte fått något beslut på sin ansökan om åtagande.

11 § – aktiv jordbrukare

Vi föreslår ett tillägg avseende vad som avses med att driva otillåten verksamhet så att det framgår att både direkt och indirekt ägande av otillåten verksamhet omfattas av bestämmelsen. Ändringen föreslås med anledning av att kommissionen gjort ett uttalande avseende detta.

11 a § – ansökan om miljöersättning för hotade husdjursraser

11 a § p. 1: vi har gjort en redaktionell ändring för att förtydliga att man måste komma in med "minst en djuridentitet eller minst ett produktionsplatsnummer" när ansökan gäller nötkreatur.

11 a § p. 2: vi har gjort ett tillägg med en hänvisning till bilagan med raskoder samt en redaktionell ändring

11 a § p. 3: kravet är att jordbrukaren är djurhållare på minst en produktionsplats som ingår i ansökan. Det finns inget krav på att man ska vara djurhållare på ytterligare produktionsplatser som ingår i ansökan.

11 a § p. 5: denna punkt är ny. Vi vill förtydliga att det produktionsplatsnummer som ska ligga till grund för ersättning ska finnas med i ansökan för att få samstämmighet med ansökan om djurvälståndersättningarna.

11 c § – ansökan om extra djuromsorg för får

Vi förtydligar med att jordbrukaren måste vara djurhållare på minst en av de produktionsplatser som ingår i ansökan. Detta är ett krav enligt landsbygdsförordningen.

11 d § – ansökan om extra djuromsorg för suggor

Vi förtydligar med att jordbrukaren måste vara djurhållare på minst en av de produktionsplatser som ingår i ansökan. Detta är ett krav enligt landsbygdsförordningen. Vidare förtydligar vi med att alla produktionsplatsnummer som ska ligga till grund för ersättning ska redovisas i ansökan.

11 e § – ansökan om utökad klövhälsovård för nötkreatur

Vi förtydligar med att jordbrukaren måste vara djurhållare på minst en av de produktionsplatser som ingår i ansökan. Detta är ett krav enligt landsbygdsförordningen. Vidare förtydligar vi med att alla produktionsplatsnummer som ska ligga till grund för ersättning ska redovisas i ansökan.

12 § – om ändring eller komplettering av produktionsplatsnummer

Vi har gjort ett förtydligande i paragrafen eftersom det är en miljöersättning till hotade husdjursraser.

13 a § p. 2 – om vilka uppgifter som ska lämnas senast den dag som länsstyrelsen bestämmer

Vi har rättat en felaktig hänvisning till miljöersättning. Det är miljöinvestering som jordbrukare kan få för att anlägga och restaurera våtmarker och dammar, inte en miljöersättning.

16 § – om vilka blanketter som ska användas för överlåtelse

Eftersom det inte längre ska gå att överlåta delar av SAM-ansökan via blankett för direktstöden och kompensationsstödet har paragrafen ändrats för att dela upp

blanketten för övertagande av SAM-ansökan i två delar. Det kommer i fortsättningen finnas en blankett som rör övertagande av hela SAM-ansökan och en blankett som rör endast övertagande av åtaganden, ansökan om åtagande och/eller ansökan om utbetalning av de delar som rör åtagandet.

16 e § – överlåtelse av miljöersättning för hotade husdjursraser

Detta är en ny paragraf. Villkoren för överlåtelse av hotade husdjursraser har hittills varit otydliga. Eftersom miljöersättningen för hotade husdjursraser har en liknande uppbyggnad som miljöersättningarna för vallodling och för minskat kväveläckage och villkoren för överlåtelse av dessa föreskrivs i §§ 16c och 16 d behövs ett förtydligande för miljöersättningen för hotade husdjursraser. Likheten mellan dessa ersättningar är att de alla tillåter ett spann inom vilket den årliga ansökan får göras. För vallodling och minskat kväveläckage är spannet 80-120 % av arealen i åtagandet, för hotade husdjursraser är spannet 50-150 % av antalet djurenheter i åtagandet. Eftersom det i alla tre miljöersättningar finns en variationsmöjlighet inom åtagandet mellan åren är det möjligt att öka eller minska sin utbetalningsansökan mellan åren utan att behöva överlåta sitt åtagande. För vallodling och minskat kväveläckage måste man vid en överlåtelse av åtagandet överlåta all sin åkermark inom stödområdet. På samma sätt är det därför logiskt att man för hotade husdjursraser måste överlåta alla djur som ger rätt till ersättning.

17 § med rubrik – överlåtelse av helt jordbruksföretag

Paragraf med rubrik har hittills varit missvisande. Det som överlåts ur myndighetsperspektivet är SAM-ansökan och inte jordbruksföretaget. Därför ändras rubrik och innehållet i paragrafen till att spegla detta.

18 § med rubrik – överlåtelse av åtaganden och ansökan om utbetalning av miljöersättningar

Jordbruksverket föreslår att i de fall där jordbrukarna inte ska flytta över hela SAM-ansökan ska de bara flytta över åtaganden och ansökan om utbetalning som rör åtagandena via blankett. Direktstöden och kompensationsstödet går att ändra i SAM Internet fram till och med sista ändringsdag. Därför bör jordbrukarna ändra i respektive ansökan där om de ska flytta över delar av SAM-ansökan som rör direktstöden och kompensationsstödet.

Eftersom det inte längre ska gå att överlåta delar av direktstöden och kompensationsstödet via blankett upphävs tredje stycket i paragrafen som endast rörde vad som händer med gårdsstödet efter sista ansökningsdag.

21 § - stödrätter

Paragrafen har ändrats så att årtalet på blanketten som nämns i föreskriften justerats från 2017 till 2018.

Bilaga

En bilaga med raskoder läggs till för att regleringen i föreskriften ska stämma överens med förordningen.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

De ändringar vi gör som är hänförliga till att det är ett nytt stödår är nödvändiga för att jordbrukarna ska kunna göra sin ansökan. Det finns inte några alternativ till att göra dessa ändringar. Vi har även gjort en del rättelser, förtydliganden och ändringar. Även dessa ändringar är nödvändiga för att föreskriften ska vara korrekt och tydlig.

Om inte justeringen i 5 § görs finns det endast möjlighet att göra ändringar och kompletteringar på papper för de stöd som pekats ut särskilt i 5 §.

Om inte punkt 7 läggs till i 9 § är det inte möjligt för jordbrukaren att odla hampa som fånggröda och samtidigt följa regelverket för att marken ska vara stödberättigande.

Gällande förändringen som görs avseende aktiv jordbrukare i 11 § är den nödvändig då kommissionen har gjort förtydliganden om vad som avses med indirekt verksamhet. Att inte införliva ändringen innebär risk för kommissions kritik och finansiell korrigerings.

Om inte ändringen i 16 § görs måste blanketten för överlåtelse av SAM-ansökan i vissa fall gälla alla stöd i SAM-ansökan och i andra fall endast delar av stöden som söks i SAM Internet. Det blir tydligare att dela upp blanketten i två eftersom det då blir lättare att förstå vad som övertagandet avser.

Då villkoren för överlåtelse av hotade husdjursraser varit otydliga införs en ny paragraf, 16 e §, som reglerar detta. Paragrafen har samma uppbyggnad som miljöersättningarna för vallodling och minskat kväveläckage och skapar en ökad tydlighet för jordbrukarna. Alternativet till att inte föra in paragrafen är att otydligheten gällande överlåtelse av hotade husdjursraser kvarstår.

Alternativet att inte göra ändringen i 18 § är att låta direktstöden och kompensationsstödet vara kvar på blanketten om att överta delar av SAM-ansökan.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De som berörs av regleringen är de jordbrukare som ansöker om stöd. Även länsstyrelserna och Jordbruksverket berörs i viss mån.

4. Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Det står i 1 kap. 42 § förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder att Jordbruksverket får meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av den förordningen.

Bemyndiganden för direktstöden finns i 13 § förordningen (2014:1101) om EU:s direktstöd för jordbrukare.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Vår bedömning är att de föreslagna ändringarna inte medför några kostnadsmässiga konsekvenser.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Föreskriften måste träda i kraft innan SAM Internet öppnar för att vi ska kunna handlägga ansökningar. SAM Internet öppnar för ansökningar i den 8 februari 2018. Föreskriften kommer att träda i kraft den 10 januari 2018.

Det finns behov av speciella informationsinsatser framför allt med anledning av att kraven på hur jordbrukarna ska visa att de uppfyller undantagskraven för aktiv jordbrukare förtydligas och då det gjorts förändringar i hur man gör vissa överlåtelser.

Jordbruksverket kommer att ge information till målgruppen via väl etablerade kanaler. Det kommer bland annat att ske via Jordbruksverkets hemsida, riktade utskick och information i olika forum, till exempel Konsultinfo. Inför att SAM Internet öppnar gör Jordbruksverket ett riktat utskick till dem som sökte året tidigare.

8. Konsekvenser för landsbygden

De specifika detaljreglerna i föreskriften påverkar inte i sig möjligheterna att bo, verka och leva på landsbygden. Att ersättningarna finns är positivt för landsbygden eftersom de främst betalas ut till företag på landsbygden.

B Kommuner och landsting

Markera med x

- (X) Regleringen bedöms inte innebära förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter respektive förändringar av grunderna för kommunerna eller landstingens organisationer eller verksamhetsformer. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt B.
- () Regleringen bedöms innebära förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter respektive förändringar av grunderna för kommunerna eller landstingens organisationer eller verksamhetsformer. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt B.

C Företag

Markera med x

- (X) Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.
- () Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

D Samråd

Förslaget skickades på samråd den 27 september till den 12 oktober 2017.

E Övrigt

Denna konsekvensutredning följer Tillväxtverkets mall för konsekvensutredning. Jordbruksverket har dock lagt till punkt 8 under Avsnitt A.

F Kontaktpersoner

Amanda Edlund
Stödregelenheten, Jordbruksverket
Telefon: 036 15 62 65
E-post: amanda.edlund@jordbruksverket.se